

Bryssel 2.5.2017
COM(2017) 227 final

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**komission kannan määrittämisestä Euroopan parlamentin 2 päivänä maaliskuuta 2017
antamaan päätöslauselmaan komission velvoitteista viisumien vastavuoroisuuden alalla
ja saavutetusta edistyksestä**

I. JOHDANTO

Komissio antoi 12. huhtikuuta 2016 tiedonannon, jossa esitettiin tilannekatsaus viisumikohtelun vastavuoroisuuden toteutumatta jäämisestä tiettyjen kolmansien maiden kanssa ja mahdolliset ratkaisut¹. Tiedonannossa todettiin, että komission aktiivisella tuella on saatu ratkaistua suurin osa niistä ilmoitetuista tapauksista, joissa kahdeksan unionin ulkopuolista maata ei ole soveltanut vastavuoroisuutta. Jos asianomainen kolmas maa ei ole poistanut viisumipakkoa 12. huhtikuuta 2016 mennessä, komission on 15. maaliskuuta 2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 539/2001, sellaisena kuin se on muutettuna 11. joulukuuta 2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1289/2013², mukaisesti annettava delegoitu säädös, jolla viisumivapauden soveltaminen kyseisen kolmannen maan kansalaisiin keskeytetään 12 kuukaudeksi. Asetus velvoittaa komission lisäksi ottamaan huomioon viisumivapauden keskeyttämisen seuraukset EU:n ja sen jäsenvaltioiden ulkosuhteiden kannalta. Tiedonannossa arvioitiin, mitä seurauksia ja vaikutuksia viisumivapauden keskeyttäminen aiheuttaisi EU-maiden kansalaisille ja yrityksille sekä asianomaisten kolmansien maiden kansalaisille. Tiedonannossa komissio myös pyysi Euroopan parlamenttia ja neuvostoa keskustelemaan sopivimmasta etenemistavasta.

Komissio esitti tämän jälkeen kaksi seurantatiedonantoa heinäkuussa³ ja joulukuussa⁴ 2016. Joulukuussa annetussa seurantatiedonannossa todettiin myönteisenä asiana, että Kanada oli vahvistanut selvän määräajan viisumikohtelun vastavuoroisuuden täysimääräiselle saavuttamiselle kaikkien EU:n kansalaisten osalta. Komissio sitoutui aloittamaan viipymättä uudelleen neuvottelut Yhdysvaltojen uuden hallinnon kanssa viisumikohtelun täysimääräisen vastavuoroisuuden saavuttamiseksi. Se koordinoi neuvotteluja yhdessä asianomaisten viiden jäsenvaltion kanssa ja pyrkii sopimaan vuoden 2017 ensimmäisellä puoliskolla tavoista päästä tähän tavoitteeseen. Lisäksi komissio sitoutui toimimaan edelleen läheisessä yhteistyössä Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa sen varmistamiseksi, että Euroopan unioni puhuu tästä tärkeästä aiheesta yhdellä äänellä. Komissio raportoi edistymisestä ennen vuoden 2017 kesäkuun loppua.

Tiedonannossa määritellään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 265 artiklassa tarkoitettulla tavalla komission kanta Euroopan parlamentin 2 päivänä maaliskuuta 2017 antamaan päätöslauselmaan, jonka aiheena on asetuksen (EY) N:o 539/2001 1 artiklan 4 kohdan mukaiset velvoitteet viisumien vastavuoroisuuden alalla⁵. Siinä käsitellään tällä alalla joulukuusta 2016 tapahtunutta kehitystä aiempien tiedonantojen seurannan kautta.

II. KANNANOTOT TIEDONANTOIHIN

Euroopan parlamentti hyväksyi 2. maaliskuuta 2017 muun kuin lainsäädäntöä koskevan päätöslauselman, jonka aiheena on asetuksen (EY) N:o 539/2001 1 artiklan 4 kohdan mukaiset velvoitteet viisumien vastavuoroisuuden alalla. Päätöslauselmassa Euroopan parlamentti katsoo, että komissiolla on oikeudellinen velvollisuus antaa delegoitu säädös, jolla keskeytetään tilapäisesti viisumivapauden soveltaminen niihin kolmansien maiden

¹ COM(2016) 221 final, 12.4.2016.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1289/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta, EUVL L 347, 11.12.2013, s. 74.

³ COM(2016) 481 final, 12.7.2016.

⁴ COM(2016) 816 final, 21.12.2016.

⁵ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0060+0+DOC+XML+V0//FI&language=FI>.

kansalaisiin, jotka eivät ole poistaneet tiettyjen jäsenvaltioiden kansalaisten viisumipakkoa 12. huhtikuuta 2016 mennessä. Siinä komissiota myös kehoitetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 265 artiklan nojalla antamaan vaadittu delegoitu säädös viimeistään kahden kuukauden kuluessa päätöslauselman antamisesta.

Kuten aiemmin on kerrottu, neuvosto ei ole keskustellut asiasta neljän viime kuukauden aikana.

III. KEHITYS JA TULEVAISUUDENNÄKYMÄT

Kanada (ilmoittajat: Bulgaria ja Romania)

Joulukuun seurantatiedonannossa Kanadan kerrottiin edistyneen huomattavasti. Ennen Brysselissä 30. lokakuuta 2016 pidettyä EU:n ja Kanadan välistä 16. huippukokousta Kanada esitti selkeän aikataulun viisumivapauden täysimääräisen vastavuoroisuuden saavuttamiseksi. Kanadan hallitus ilmoitti viisumivaatimuksen poistamisesta 1. toukokuuta 2017 lähtien niiden Bulgarian ja Romanian kansalaisten osalta, joilla on ollut Kanadan väliaikainen oleskelulupa edeltävien 10 vuoden aikana tai joilla on voimassa oleva Yhdysvaltain muu kuin maahanmuuttoviisumi. Kanada sitoutui myös myöntämään viisumivapauden kaikille Bulgarian ja Romanian kansalaisille 1. joulukuuta 2017 alkaen.

Komissio on tyytyväinen siihen, että Kanada poisti sitoumuksensa mukaisesti 1. toukokuuta 2017 viisumipakon edellä mainituilta Bulgarian ja Romanian kansalaisten ryhmiltä. Kyseiset matkustajat voivat nyt käyttää Kanadaan tai Kanadan kautta matkustaessaan sähköistä matkustuslupaa (eTA) viisumin sijasta. Viisumipakon poistamisesta käytiin laajoja poliittisia ja teknisiä neuvotteluja komission, Kanadan sekä Bulgarian ja Romanian hallitusten välillä. Kyseisten maiden kansalaisille suunnattiin myös tiedotuskampanjoita ja molempien jäsenvaltioiden suurimpia matkatoimistoja ja lentoyhtiöitä kuultiin asiasta.

Kanada antoi viisumipakon poistamisen toteuttamista koskevan tilannekatsauksen Brysselissä 28. huhtikuuta 2017 pidetyssä maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita käsitelleessä yhteisessä neuvottelukokouksessa, johon osallistuivat komissio ja Kanadan maahanmuutto-, pakolais- ja kansalaisuusasioiden ministeriö.

Komissio aikoo pitää tiiviisti yhteyttä Bulgarian, Romanian ja Kanadan kanssa sekä teknisellä että poliittisella tasolla varmistaakseen, että viisumikohtelun täysimääräinen vastavuoroisuus toteutuu 1. joulukuuta 2017.

Yhdysvallat (ilmoittajat: Bulgaria, Kroatia, Kypros, Puola ja Romania)

Joulukuun seurantatiedonannossa todettiin, että Yhdysvallat ei ollut edennyt viisumipakon poistamisessa Bulgarian, Kroatian, Kyproksen, Puolan ja Romanian kansalaisilta. Komissio sitoutui sen vuoksi aloittamaan viipymättä uudelleen neuvottelut viisumikohtelun täysimääräisen vastavuoroisuuden saavuttamiseksi. Se koordinoi neuvotteluja yhdessä asianomaisten viiden jäsenvaltion kanssa ja pyrkii sopimaan vuoden 2017 ensimmäisellä puoliskolla tavoista päästä tähän tavoitteeseen.

Viime kuukausien aikana poliittisia ja teknisiä yhteyksiä on lisätty. Komissaari Avramopoulos toisti EU:n kehotuksen toteuttaa viisumikohtelun täysimääräinen vastavuoroisuus tavatessaan sisäisestä turvallisuudesta vastaavan ministerin John Kellyn Washingtonissa 8. helmikuuta 2017. Komissaari Avramopoulos kävi myös rakentavaa keskustelua Yhdysvaltojen ulkoasiainministeriön edustajien kanssa. Yhdysvaltojen edustajat sopivat aloittavansa tuloksiin tähtäävän prosessin, jonka tarkoituksena on saada kyseiset viisi jäsenvaltiota viisumivapausohjelman piiriin.

Komissaari Avramopoulos kutsui myös viiden asianomaisen jäsenvaltion ministerit koolle keskustelemaan etenemisestä kohti viisumikohtelun täysimääräistä vastavuoroisuutta Yhdysvaltojen kanssa. Kokouksessa ministerit sitoutuivat työskentelemään rakentavassa ja myönteisessä hengessä ja tiiviissä yhteistyössä komission ja Yhdysvaltojen kanssa, jotta viisumikohtelun täysimääräinen vastavuoroisuus voidaan toteuttaa mahdollisimman pian, myös pyrkimällä kaikkien osapuolten hyväksyttävissä oleviin välivaiheisiin. Komissaari keskusteli ministereiden kanssa toimista, joita EU voisi toteuttaa viisumikohtelun täysimääräisen vastavuoroisuuden saavuttamiseksi. Tämä hyödyttäisi sekä EU:n että Yhdysvaltojen kansalaisia ja edistäisi tiiviimpiä strategisia suhteita.

Teknisellä tasolla viisumien vastavuoroisuudesta keskusteltiin myös 1. ja 2. maaliskuuta 2017 Maltalla pidetyssä EU:n ja Yhdysvaltojen oikeus- ja sisäasioiden ylempien virkamiesten kokouksessa, jossa Yhdysvallat vahvasti uudelleen sitoumuksensa ottaa nämä viisi jäsenvaltiota viisumivapausohjelman piiriin. Yhdysvallat kuitenkin korosti, että kyseiset jäsenvaltiot eivät vielä täytä kaikkia Yhdysvaltojen lainsäädännön vaatimuksia. Yhdysvallat totesi myös, että jos komissio hyväksyy delegoidun säädöksen Yhdysvaltojen kansalaisten viisumivapauden keskeyttämisestä, Yhdysvallat ottaa vastatoimena kaikkia EU:n kansalaisia koskevan viisumivaatimuksen välittömästi uudelleen käyttöön. Muistutettiin myös, että tällä hetkellä voimassa olevan lainsäädännön mukaisen viisumivapausohjelman piiriin ei voida ottaa uusia maita, elleivät ne täytä kaikkia vaatimuksia.

Komissio aloitti tietojen keräämisen jäsenvaltioilta ja Yhdysvalloilta laatiakseen katsauksen niistä vaatimuksista, jotka viiden jäsenvaltion on vielä täytettävä.

Viimeisin kolmikantaneuvottelu Yhdysvaltojen kanssa pidettiin 25. huhtikuuta 2017. Neuvottelun tarkoituksena oli arvioida tilannetta viisumivapausohjelman vaatimusten osalta ja nopeuttaa jäljellä olevien vaatimusten käsittelyä. Suurin este neljän jäsenvaltion osalta on edelleen Yhdysvaltojen maahanmuutto- ja kansalaisuuslaissa säädetty viisumihakemusten 3 prosentin hylkäämisraja⁶. Jotkut asianomaiset jäsenvaltiot eivät kuitenkaan ole vielä täyttäneet esimerkiksi vaatimusta raportoida päivittäin varastettuja tai kadonneita matkustusasiakirjoja koskevaan Interpolin tietokantaan eivätkä ole allekirjoittaneet tai panneet täysimääräisesti täytäntöön vakavan rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa koskevaa sopimusta⁷. Neuvottelun aikana Yhdysvaltojen kanssa sovittiin jäljellä olevien viisumivapausohjelman vaatimusten nopeutetusta käsittelystä tulevana viikkoina.

Tulevana viikkoina komissio aikoo tehdä tiivistä yhteistyötä asianomaisten viiden jäsenvaltion kanssa ja työskennellä Yhdysvaltojen kanssa laatiakseen etenemistavan, joka vahvistetaan EU:n ja Yhdysvaltojen oikeus- ja sisäasioiden ministerikokouksessa kesäkuussa 2017 annettavassa yhteisessä lausunnossa. Korkean tason yhteydenpito ja tapaamiset (kuten NATO:n huippukokous ja G7-maiden huippukokous toukokuussa, EU:n ja Yhdysvaltojen oikeus- ja sisäasioiden ministerikokous kesäkuussa, G20-huippukokous heinäkuussa ja oikeus- ja sisäasioiden ylempien virkamiesten kokous syyskuussa) tarjoavat mahdollisuuksia ja tilaisuuksia edistyksen varmistamiseksi.

⁶ Yhdysvallat esitteli kolmikantaneuvottelussa muun muassa vuoden 2016 tilastot hylätyistä viisumihakemuksista: Bulgaria: 16,86 prosenttia (2015: 17,26 prosenttia); Kroatia: 6,78 prosenttia (2015: 5,29 prosenttia); Kypros: 2,03 prosenttia (2015: 3,53 prosenttia); Puola: 5,37 prosenttia (2015: 6,37 prosenttia); Romania: 11,43 prosenttia (2015: 11,16 prosenttia). Kypros täytti vaatimuksen viisumihakemusten 3 prosentin hylkäämisrajasta, mutta Yhdysvallat totesi, että se ottaa huomioon kaikki asiaan liittyvät olosuhteet, ja saaren jako on edelleen erityinen haaste.

⁷ Vakavan rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa koskeva sopimus, jolla tehostetaan lainvalvontaviranomaisten yhteistyötä vakavan rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

IV. PÄÄTELMÄT

Komissio on edelleen sitoutunut saavuttamaan viisumikohtelun täysimääräisen vastavuoroisuuden kaikkien jäsenvaltioiden osalta.

Komissio suhtautuu myönteisesti siihen, että Kanadan hallitus poisti sitoumuksensa mukaisesti 1. toukokuuta 2017 viisumivaatimuksen niiden Bulgarian ja Romanian kansalaisten osalta, joilla on ollut Kanadan väliaikainen oleskelulupa edeltävien 10 vuoden aikana tai joilla on voimassa oleva Yhdysvaltain muu kuin maahanmuuttoviisumi. Komissio aikoo pitää yhteyttä Bulgarian, Romanian ja Kanadan kanssa varmistaakseen, että viisumikohtelun täysimääräinen vastavuoroisuus toteutuu 1. joulukuuta 2017.

Yhdysvaltojen osalta komissio toteaa, että tuloksiin tähtäävä prosessi on käynnistetty. Komissio katsoo, että kyseinen prosessi, johon komissio osallistuu tiiviissä yhteistyössä kyseisten viiden jäsenvaltion kanssa, on sopivin etenemistapa tässä tilanteessa. Edistyksen saavuttaminen nopeutuu, jos kaikki osapuolet ovat sitoutuneet kyseiseen prosessiin ja työskentelevät rakentavasti. Tässä yhteydessä on olennaisen tärkeää varmistaa, että Euroopan unioni puhuu tästä tärkeästä aiheesta yhdellä äänellä.

Ottaen erityisesti huomioon viime vuoden aikana saavutetun edistyksen ja vielä keskeneräisen työn, komissio katsoo, että tällä hetkellä ei olisi tarkoituksenmukaista hyväksyä delegoitua säädöstä viisumivapauden tilapäisestä keskeyttämisestä Kanadan ja Yhdysvaltojen kansalaisten osalta. Sillä ei saavutettaisi tavoitetta kaikkia EU:n kansalaisia koskevasta viisumivapaudesta.

Komissio toimii edelleen läheisessä yhteistyössä Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa viisumikohtelun täysimääräisen vastavuoroisuuden saavuttamiseksi ja raportoi jatkotoimenpiteistä ennen joulukuun 2017 loppua.
